

GELD VERDIENEN

HANNA BERVOETS

UITGEVERIJ PLUIM
Amsterdam / Antwerpen

GELD VERDIENEN

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een
werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Eerste druk, juli 2025

© Hanna Bervoets

Omslagontwerp Dog and Pony
Typografie binnenwerk Perfect Service
Auteursfoto Merlijn Doomernik
Productiebegeleiding Tim Beijer
Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 934 2024 3
NUR 301

www.hannabervoets.nl
www.uitgeverijpluim.nl

Geen enkel deel van dit boek mag worden gebruikt
voor het trainen van kunstmatige intelligentie.

Gelukkig is de mens die in beproeving standhoudt, want wie de proef doorstaat ontvangt als lauwerkrans het leven, zoals God heeft beloofd aan ieder die Hem liefheeft.

– Jakobus 1:12

Well, these things are sent to try us!

– Galinda Upland

Wie van jullie houdt nog steeds de beurzen bij? Jullie vrienden en kennissen denken dat jullie daar al lang mee opgehouden zijn, maar soms is een mens gewoon benieuwd, toch? Soms wil een mens weten hoe zijn portefeuille eruit zou zien als hij dit of dat aandeel had aangeschaft en kijk, als jullie vorige week waren ingestapt was jullie inleg nu maar liefst negentien procent meer waard geweest, en plots voelt het of jullie iets verloren hebben, simpelweg door niets te winnen.

En dan is het gauw gedaan natuurlijk.

Jullie downloaden de app op een zwak moment. Net te hongerig of veel te moe denken jullie aan het geld dat jullie opnieuw zouden kunnen verdienen. De schulden die jullie zouden kunnen afbetalen, een nieuwe telefoon, een tripje met de kinderen naar het pretpark uit die YouTube-reclames. Jullie voelen je hartslag omhooggaan en vervolgens een slag overslaan wanneer de app om inloggegevens vraagt – maar gelukkig, geen paniek, het besturingssysteem blijkt het wachtwoord te hebben opgeslagen, en voor jullie het weten staren jullie recht in de ogen van een pikzwarte stierenkop.

Het logo van Matador.

Dat is het moment waarop de twijfel toeslaat. Ik kan het weten, ik spreek uit ervaring. Ik heb Matador sinds afgelopen zomer vier keer geïnstalleerd en steeds haast meteen weer verwijderd. Want staar ik te lang naar die stierenkop, dan zie

ik de vlammen die alles wat ik had in de as legden. Ik hoor geschreeuw, jullie geschreeuw, en ruik de misselijkmakende geur van verschroeid haar en fikkend mensenvlees. Wat denk je wel niet, spreek ik mezelf toe, jesus christus, Ellie – en ik leg mijn wijsvinger op de zwarte kop, duw zijn rode ogen hun kassen in en sleep het ondiep mijn telefoonscherm over, richting de bin.

En jullie? Wat zien jullie, oog in oog met de stier?

Samia ziet bloed, vermoed ik. Vegen op haar benen, donker weefsel onder haar nagels, vlekken op haar lakens. En Jane ziet braaksel, spetters op de witkeramieken toiletpot van de keren dat ze de badkamer op tijd haalde. Lea, Margreet, Lorie en een heleboel anderen zien zichzelf, liggend op bed met een borstkas die ongezond snel op en neer gaat – van alleen al de herinnering krijgen ze het opnieuw benauwd. En Anne? Anne ziet haar kat, ben ik bang. Het dier ligt aan de rand van de straat, zijn kop tegen de stoepwand; ik merk dat het ook mij raakt, die kat had niemand iets misdaan. Anne weet niet precies hoe Boston eraan toe was, dat zeiden ze er niet bij toen ze haar belden. Ze zeiden alleen dat er weinig van zijn onderlijf over was, maar dat hij er desalniettemin wonderlijk vredig bij lag.

Zo zien jullie stuk voor stuk iets anders wanneer jullie naar die stierenkop staren. Maar wanneer jullie lang genoeg in zijn kersenpitvormige ogen kijken, horen jullie, uiteindelijk, allemaal hetzelfde.

De doodskreet van een klein meisje. Ze klinkt schel, en volledig in paniek, want ze is bezig te pletter te vallen van de derde verdieping.

Dat is het moment waarop jullie Matador zuchtend weer verwijderen. En terwijl jullie de stier aan zijn hoorns naar de

prullenbak trekken denken jullie aan mij, is het niet? Aan mij en aan Freya, mijn beste vriendin.

Ik geef toe, zonder mij had jullie leven er nu waarschijnlijk anders uitgezien. Als ik er niet geweest was, dan werden jullie nu niet geplaagd door herinneringen aan bloed en braaksel. Maar de herinneringen zijn het ergste niet. Nare herinneringen horen erbij, beweren sommigen van jullie. Het ergste is dat jullie alles kwijt zijn.

Dus ja, ik begrijp jullie boosheid. En ik snap ook dat jullie woede zich op mij richt, want jullie kennen mijn verhaal niet. Althans, niet het hele verhaal.

Soms zeggen jullie dat ik voodoo beoefen, maar ik weet niets van zwarte magie. Anderen noemen me een meester-manipulator, maar heb ik jullie nou echt ergens toe aangezet?

En jullie mogen me vreemd vinden, een rare, een complete idioot desnoods. Maar een leugenaar, dat ben ik niet. Het zit me nogal dwars dat jullie me nog altijd zo noemen.

Geef me daarom nog één kans om alles uit te leggen. Stap voor stap, klik voor klik, en helemaal vanaf het begin, tot jullie inzien dat het niet mijn naam is die jullie zouden moeten zeggen wanneer mensen vragen waaróm het dan niet goed gaat. Niet mijn gezicht dat jullie zouden moeten zien wanneer jullie in dat sierkussen op de bank slaan. Ik heb er zelf ook even over gedaan, maar wat ik inmiddels zeker weet is dit: ik heb jullie woede niet verdiend.

I

KOPEN IN DE DIP

1.

Dit verhaal begint bij Freya. En bij haar eindigt het ook, maar laat ik niet op de zaken vooruitlopen. *Ik heb je hulp nodig*, schreef ze me op zomaar een middag in maart. Om eerlijk te zijn was ik nogal verbaasd, ik had mijn oude schoolvriendin in geen jaren meer gezien.

Nu weet ik dat sommigen van jullie überhaupt niet geloven dat Freya en ik elkaar al een hele tijd kennen. Daarom, hieronder, een foto om het aan te tonen. Kijk, dat zijn wij voor dat kookeiland, en nee, er is niet mee gerommeld: daar staat Freya, bijna zeventien, en het meisje met die onwennige grijns ben ik. Het is oudejaarsavond en we luiden 2005 in, ook wel het jaar waarin Freya mijn leven zou redden. Dat laatste is belangrijk, denk ik, om de rest van dit verhaal te kunnen begrijpen.

In de brugklas was ik al weinig geliefd. Wanneer ik bij mijn klasgenoten in de buurt kwam zoog mijn aanwezigheid alle spontaniteit uit hun conversaties. Gesprekken die van een afstandje vrolijk samenzweerderig hadden geleken namen een afslag richting huiswerk of het nieuwe klaptelefoontje van Mirella, tegen mij zei niemand iets, en wat de meisjes tegen elkaar zeiden klonk nu geforceerd, al hadden ze waarschijnlijk weinig kwaad in de zin.

Echt vervelend werd het in de tweede pas, en dat was mijn

eigen schuld, want in de tweede raakten mijn klasgenoten in de ban van mijn vermissing. Op mijn veertiende ben ik een paar dagen van huis weggelopen. Hoewel ik verwachtte, hoopte, dat mijn moeder ongerust zou worden was het geen moment in me opgekomen dat ze de school zou kunnen bellen. Of dat onze mentor, mevrouw Verschuur, een extra lesuur in zou lassen om mijn klasgenoten uitgebreid in te lichten.

Achteraf zou ik horen dat ik ze behoorlijk had laten schrikken.

Rosa had acute kramp in haar benen gekregen, beweerde ze. Ze kon er bijna niet meer van lopen. Mirella durfde een hele tijd niet meer na zessen over straat, en Sunny en de haren waren iedere avond samengekomen om wierook te branden en over mij te praten: wat kon er met me gebeurd zijn, en zouden ze hier iets aan overhouden?

Ik wachtte een week voor ik naar school terugkeerde. Maar ook daarna nog voelde ik de woede van mijn klasgenoten wanneer ik te dicht bij ze in de buurt kwam. Hun verontwaardiging een walm, als de wietlucht die om Ruben uit de derde heen hing, en elke keer dat die walm me in het gezicht sloeg ervoer ik lichte paniek.

Hoe die dingen dan gaan als je veertien bent: je gaat nadenken over manieren om jezelf van kant te maken. Een echte reden had ik niet, ik wilde gewoon van dat gevoel af, het gevoel dat ik elk moment door iets of iemand besprongen kon worden vanuit het struikgewas. Geritsel tussen de varens, grote ogen met pupillen als spleetjes, er hoefde maar één takje te breken onder m'n zolen en ze zouden uit hun hollen komen, uit de bomen glijden, vanuit het hoge gras mijn enkels vastgrijpen. En niemand die mij zou redden.

Ik voelde het niet alleen op school. Ik voelde het ook thuis,

overal waar ik kwam, en 's avonds in bed dacht ik steeds vaker aan veertien strips paracetamol en de flessen whisky die we thuis hadden staan. Ik wist hoe je een strop knoopte, en destijds was het nog niet zo ingewikkeld om op internet het een en ander op te doen over plastic zakken en verstikking – ik durf niet te zeggen of ik het echt zou hebben gedaan. Maar ik dacht er dag en nacht aan, in die zin is het denk ik niet overdreven om te stellen dat Freya mijn leven redde; dat is hoe het destijds voelde. En om eerlijk te zijn voelt het nog steeds zo.

Ze was blijven zitten. Toen ze bij ons in de klas kwam leek ze niet op zoek naar nieuwe vrienden, ze had al vrienden, vrienden van zestien. Waarschijnlijk was dat precies waar mijn klasgenoten in eerste instantie voor vielen. Freya's kalmte, haar onafhankelijkheid, ik zag de meisjes om haar heen dartelen als katten die pas komen wanneer je ze compleet negeert (dat is waarom ik honden prefereer).

Maar Freya had meer kwaliteiten. We vonden haar allemaal aantrekkelijk, en wel op de meest letterlijke manier: Freya trok iedereen aan. Ze had een uitstekend stijlgevoel, en combineerde haar minirokjes en fedora's met vriendelijkheid – vooral dat laatste was bijzonder, want welke tiener is er nu aardig? Raakte je met haar aan de praat dan vroeg ze stevast hoe het met je was. En soms brak ze zomaar een Sultana voor je doormidden.

In het begin van dat derde jaar zocht Freya haar oude vriendinnen nog op in de pauzes. 'Maar je ontgroeit elkaar, hè,' zou ze me later toevertrouwen. Inmiddels vermoed ik dat ze min of meer noodgedwongen haar toevlucht nam tot haar nieuwe klasgenoten, die haar gretig verwelkomden, ik herinner me hoe ik ze plotseling gearmd over het school-

plein zag lopen. Daar gingen ze, een marcherend organisme met twaalf benen die bij iedere stap flink de lucht in werden geslingerd, zo zou de sliert voortaan pauze na pauze het schoolplein over paraderen, tot die, stap stap, op een koude herfstdag, stap, vlak voor mijn neus tot stilstand kwam.

‘Hé,’ zei Freya uit het niets. ‘Kom jij ook op mijn oud-en-nieuwfeestje?’

Ik was verbijsterd. Ik begreep het niet, en ook de jaren daarna zou ik het niet begrijpen.

Waarom had ze juist mij uitgenodigd?

Van tevoren was ik zenuwachtig, het voelde of ik me op een auditie voorbereidde: Freya had mij op het oog, blijkbaar, voor de rol van vriendin, ze had me uitgenodigd in haar huis en straks was het aan Sunny en de anderen om te bepalen of ze me inderdaad geschikt achtten, of ik goed genoeg kon dansen en zingen en solide tegenspel zou bieden. Thuis overwoog ik een paar slokken wijn te nemen ter ontspanning. Ik wist me te beheersen, ik had nog nooit alcohol gedronken, en even was ik bang dat ik achterstond toen Freya en de anderen al aan de champagne zaten tegen de tijd dat ik aankwam, maar die angst bleek ongegrond. Het supermarktspul moest die meiden van hun kritisch vermogen beroofd hebben, besloot ik, want die hele avond, van het begin tot het einde, stonden Sunny, Lisa en Mirella vanachter het kookeiland naar me te grijnzen. Ik deed mevrouw Verschuur na, met die hoge kakelstem van haar. Ik trok één wenkbrauw op zoals zij ook deed wanneer je zei dat je je boek niet bij je had, het stelde weinig voor maar hop, daar gingen ze, tot mijn verbijstering schaterden ze het allemaal uit om mijn domme voorstelling. Voor de klok twaalf uur sloeg, keek ik een paar keer opzij

naar Freya. Ze glimlachte naar me, haar lippen plakkerig van gloss en poedersuiker.

Daarna ging het snel. Freya vroeg me mee naar *The Sisterhood of the Travelling Pants* en ik dacht dat Sunny ook mee zou gaan, maar toen ik bij de bioscoop aankwam stond Freya me in haar eentje op te wachten in de hal, een extra grote bak popcorn in de hand. We zijn samen een nachtje naar Brussel geweest, ook daar zijn foto's van. Ik herinner me een weekend weg met haar moeder en broertje in een boshuisje, soep, kaascroissants en spinnenwebben waar een heleboel kleine mugjes in kleefden. En ik moet behoorlijk vaak bij haar thuis geweest zijn want ik kan haar ouderlijk appartement nog steeds uittekenen; bij onze diploma-uitreiking was het Freya's moeder die me als eerste omhelsde.

Bij mij thuis kwam Freya niet. Dat kon niet, en ze klaagde er nooit over. Ze vond het ook niet erg dat ik bij het winkelen veel minder dan zij te besteden had, ze liet me haar leggings lenen en betaalde mijn McDonald's. Zaten we op haar kamer, dan zei ze me dat ik mooi vol haar had. Ze lakte mijn teennagels, deelde allerhande fantasieën over Dennis uit de vijfde met me, en toen ze me toevertrouwde dat ze stiekem weleens hilde om de scheiding van haar ouders voelde ik me niets minder dan uitverkoren.

Ik wás ook uitverkoren, in zekere zin. Ik kan me niet herinneren dat Freya ooit met Sunny naar de bioscoop ging. En toen al vroeg ik me af waar ik het aan verdiende. Waarom ik, waarom blies Freya haar glitters in uitgerekend mijn gezicht? Het voelde zo volkomen onlogisch dat ik bang was dat het ieder moment voorbij zou kunnen zijn; op een dag zou ze wakker worden en zich afvragen wat ze in godsnaam met mij deed.

Ja, Freya was de trouwste vriendin die ik ooit heb gehad (vooruit, op Lola na dan), en ik zou haar altijd dankbaar blijven voor wat ze die laatste middelbareschooljaren voor me gedaan had. Want het had niet gehoeven. Ze had mij niet nodig zoals ik haar destijds nodig had. Zij had de vriendinnen voor het uitkiezen en ik heb me heus weleens afgevraagd of Freya haar aandacht als een vorm van liefdadigheid zag, maar ze leek me te normaal, mentaal te zeer in orde om daar een of andere perverse kick uit te slaan.

Na onze diploma-uitreiking verwaterde ons contact. Freya vertrok voor een tijdje naar Barcelona om Spaans te leren en daarna spraken we nog een paar keer af. Bij elk afscheid zeiden we dat we dit vaker moesten doen, dat er ditmaal geen halfjaar overheen mocht gaan.

Geen jaar, geen twee jaar.

Ik overwoog haar uit te nodigen voor mijn dertigste verjaardag, tot ik besloot dat een feestje voor minder dan vijf personen geen feestje is.

Nog sterker dan het verlangen met haar af te spreken, was ondertussen het knagende gevoel dat ik haar tekortgedaan had. Freya had me een enorm cadeau gegeven, ik had het met m'n vette vingers aangepakt en was er zonder omkijken mee mijn volwassen leven in gelopen; hoe had ik zo onachtzaam kunnen wezen? Op Instagram zag ik dat ze inmiddels getrouwd was, in Alkmaar woonde en een dochtertje had dat Bobbie heette.

En toen stuurde ze me dus plots, compleet uit het niets, dat privébericht.

Rood bolletje, @FreyaVanOpland.

Hi Ellie :)

2.

Op de dag dat ik Freya voor het eerst in jaren weer zou zien, stond ik op het punt een enorme financiële klapper te maken. Eerder die week had ik vijftienduizend dollar ingelegd via mijn favoriete beleggingsapp Matador en ik was beloond met een stel vuurpijltjes dat van onder naar boven over mijn scherm schoot. Een geniepig foefje om mijn dopamin niveau kortstondig op te krikken, wist ik ook wel, maar ik genoot ervan die vrolijke frutsels in pixels uiteen te zien spatten, alsof iemand een glimmende sticker onder mijn rekenwerkje plakte. Daarbij had ik goede redenen om aan te nemen dat mijn geld over een paar maanden misschien wel het dubbele waard zou zijn. Zodra de waarde van het aandeel Royal Estate, het bedrijf waar ik al mijn hoop op had gevestigd, de vijftentwintigduizend dollar aantikte zou ik verkopen en cashen, daarna zou ik eindelijk kunnen doen wat ik al heel lang van plan was: driehonderdvijftig gram aan goud kopen, om onder het schuurtje in mijn tuin te begraven.

Er was slechts één klein probleem. Royal Estate werd verhandeld op de Australische beurs, volgens Australische beurstijden, wat betekende dat de actie zich bij ons tussen twaalf uur 's nachts en zes uur 's ochtends afspeelde. Veel te laat nog had ik naar de koers van mijn nieuwste aandeel liggen staren, en ik probeerde niet te gapen toen ik het lunchcafé binnenliep waar Freya en ik een broodje zouden eten. Ik

was te vroeg (puur voor de zekerheid had ik dertig minuten gerekend voor een wandeling die uiteindelijk slechts een kwartier in beslag zou nemen) en ging helemaal achterin zitten. Ik had geen idee wat Freya me wilde vragen. Ik leg het je graag persoonlijk uit. We hadden elkaar nu zeven jaar niet meer gezien, had ik berekend. De hartjes die ze onder mijn Instagramposts geplaatst had dateerden haast allemaal van de afgelopen dagen. Geweldig, schreef ze onder een screenshot van een logo dat ik voor een fysiotherapiepraktijk had ontworpen. Had ze niet door dat ik de afbeelding maanden geleden geplaatst had? Wellicht wel. Ja, misschien benaderde ze me met een werkgerelateerd verzoek en trakteerde ze me op overdreven complimenten zodat ik straks geen nee kon zeggen – maar waarom zou ik nee zeggen?

Ze was maar een paar minuten te laat. En zodra ze mij ook zag, begonnen we allebei te grijnzen. Ik kon het niet helpen, want daar stond ze dan, haar haren iets lichter dan vroeger en haar huid een stuk gaver, maar ze had dezelfde kuiltjes in haar wangen en die blik kende ik: ik las er een zekere opluchting in. Freya kwam de klas binnen, speurde het lokaal af en ja hoor, daar zat ik, ons favoriete plekje bij het raam, mijn rugtas op de tafel naast me zodat zij daar plaats kon nemen – gelukkig, zeiden haar ogen en glimlach, *gelukkig maar*.

We omhelsden elkaar, ik drukte haar stevig tegen me aan. Meteen was mijn vermoeidheid verdwenen.

‘Jeetje,’ zei Freya. ‘Zo lang geleden!’

Ze vroeg hoe het met me was. Die vraag had ik verwacht. Ik was erop voorbereid, liet een foto van Lola zien en mijn hart smolt als boter toen Freya de telefoon uit m’n hand griste om de afbeelding te vergroten.

‘Welk ras is het, zit er labrador in?’

‘Waarschijnlijk, ja, het is een vuilnisbakje.’

‘En een oudje zo te zien?’

Ik knikte. ‘Ze was al zeven toen ik haar uit het asiel haalde. Niemand wilde haar hebben, ze heeft wat kwaaltjes.’

‘Ach!’

Natuurlijk moest ik daarna alsnog vertellen hoe de rest van mijn leven eruitzag. Geen relatie, wel een woning. Ik huurde weliswaar, maar in deze stad gold ook dat als een prestatie; ik ervoer een zekere opluchting toen Freya geïnteresseerd knikte terwijl ik haar wat foto’s van mijn tuintje liet zien. Maar toen kwam alsnog die ene vraag.

‘En wat doe je tegenwoordig nou precies, ik zag iets met ontwerpen?’

Ik voelde me een beetje vies toen ik Freya zei dat ik inderdaad als grafisch vormgever werkte. ‘Zelfstandig ondernemer, ja’ – het was niet gelogen. Wel hield ik bewust achter dat ik tegenwoordig nog maar vier uur per week aan mijn eigen bedrijf besteedde, hooguit. Mijn primaire bron van inkomsten vormden immers mijn beleggingen op Matador, en dat afgelopen jaar had ik me hele dagen (en nachten) beziggehouden met de koop en verkoop van aandelen en cryptomunten, en het uitkienen van handelsstrategieën die me op korte termijn zo veel mogelijk winst zouden kunnen opleveren. Dat durfde ik Freya alleen niet te vertellen, wat als ze mijn nieuwe hobby zou veroordelen?

Daar waren nogal wat redenen voor te verzinnen.

‘En jij?’ vroeg ik vlug. ‘Hoe is het nu in Alkmaar?’

Ik dacht het antwoord al te weten. Getrouwd in 2019. Een koopappartement van twee verdiepingen. Een baan bij een klein maar gerenommeerd marketingbureau, en Bobbie

moest nu bijna drie wezen – ik had Freya’s mijlpalen allemaal al op Instagram voorbij zien komen. En niet alleen haar mijlpalen. Ze had iets meer dan zeventuizend volgers, aanzienlijk meer dan de gemiddelde sterveling, maar nog niet genoeg om door te gaan voor internetpersoonlijkheid, al leek ze zich alvast te profileren als dat laatste: de filmpjes van haar uitgebreide keukenverbouwing oogden behoorlijk professioneel, stuk voor stuk strak op populaire muziekfragmenten gemonteerd. Nu was die verbouwing toevallig samen gevallen met een van mijn eigen, vergeefse pogingen mijn online persona wat meer reliëf te geven, en omdat ik niet heel veel anderen volgde – naast BushcraftBonnie, mijn favoriete survivalvlogger, twee voormalige collega’s van Kabel en een handvol wildlife-accounts met foto’s van walvissen en vogels –, had ik er aardig wat van meegekregen. Ze had haar volgers gevraagd of ze mintgroene dan wel perzikkleurige kastdeurtjes moest aanschaffen, en tot mijn voldoening koos de meerderheid net als ik voor chic mintgroen. Vol zelfspot had ze ons de bouwput getoond waarin ze die weken woonde, en ik had me vergaapt aan eindeloze reeksen voor- en na-foto’s, de jaloersmakende houten theedoos die maakte dat ze nooit meer met rondslingerende zakjes geconfronteerd zou hoeven te worden. Omdat het me gek leek te doen of haar leven een groot vraagteken voor me was, zei ik: ‘Ik zag dat je een nieuwe keuken hebt?’

Even keek Freya me wat daas aan. Misschien was ze vergeten dat ze, nog niet eens zo lang geleden, in pyjama met twee opgestoken duimen boven een gesprongen leiding gepoosd had? ‘O god, ja,’ zei ze toen, en ze glimlachte betrapt. ‘Ik woon daar niet meer.’ Ze zuchtte nu, haar lach verdween. ‘Ik moet je zóveel vertellen, El.’

Nu komt het, dacht ik. Nu zou ze me uitleggen waarom we hier zaten, wat ze me wilde vragen. Ze boog zich over ons tafeltje om mijn handen vast te pakken en kneep kort in mijn vingers voor ze weer losliet. Achteraf gezien denk ik dat ze moed verzamelde, zichzelf met dat kneepje aanmoedigde. ‘Milan en ik zijn uit elkaar,’ zei ze zacht. ‘Al bijna een jaar nu, maar Bobbie en ik hebben eindelijk onze eigen plek, gelukkig.’

Nu was ik degene die háár vingers samenkneep.

Freya vertelde dat zij en Milan verwickeld waren in een rechtszaak. Ze waren niet getrouwd in gemeenschap van goederen, het huis stond op zijn naam en nu weigerde hij alimentatie te betalen zolang hij Bobbie niet mocht zien. ‘Juridisch heeft hij nauwelijks een poot om op te staan,’ zei Freya. ‘Hij probeert me gewoon uit te putten met die zaak.’

Waarom haar ex-man zijn dochter niet mocht zien vertelde ze me niet. Ik wist ook niet zeker of ze wilde dat ik ernaar vroeg, en dus besloot ik dat niet te doen; het afgelopen jaar was zwaar geweest, ging ze verder. Ze had vriendinnen verloren, kende niemand in haar nieuwe buitenwijk, had geen familie in de buurt, stond er dus min of meer alleen voor, met Bobbie – ‘O Fré,’ fluisterde ik. Want ik zag dat ze zich groothield, zoals vroeger, wanneer ze me over haar ouders in vertrouwen nam. Het brak mijn hart, tegelijkertijd voelde ik me net als toen vereerd dat ze uitgerekend mij uitkoos om haar diepste gevoelens mee te delen.

‘Shit zeg,’ zei ik. ‘Wat ontzettend kut allemaal’ – ik had meteen spijt van hoe dat eruit kwam. Shit zeg, wat was dat nu voor een antwoord. ‘Ik wou dat ik iets voor je kon doen’ – platitude op platitude! Maar tot mijn opluchting zag ik Freya’s

gezicht oplichten. ‘O schat,’ zei ze. ‘Je bent nog steeds zó lief’ – ik haalde mijn schouders op. ‘Nah,’ zei ik, en ik voelde mijn wangen warm worden.

‘Ik wilde je dus inderdaad iets vragen,’ zei Freya toen. ‘De kosten van de rechtszaak beginnen behoorlijk aan te tikken. Nu al bijna vijfduizend euro aan advocaatkosten en het einde is nog niet in zicht. Ik heb opslag gevraagd bij Brandfighters en daar doen ze zeven procent op mijn salaris, schatten zijn het, maar zolang ik maar drie dagen werk blijft het krap allemaal. Alleen, als ik daar fulltime zou zitten, dan ben ik zoveel kwijt aan Bobbies kinderopvang, dertig procent van mijn salaris zowat, dat het niet meer loont, en daar komen mijn vaste lasten nog bovenop, mijn huur is dertienhonderd euro en ik zit met een variabel energiecontract, ik kom nu maandelijks vijfhonderd euro tekort en dat vul ik aan met mijn spaargeld, maar dat is geen duurzame situatie, want met mijn studieschuld...’ – om eerlijk te zijn begon het me al vrij gauw te duizelen. Tevergeefs probeerde ik mee te rekenen met de sommen die Freya me voorlegde, tot ik besepte dat ze allemaal dezelfde uitkomst kenden: mijn vriendin had geld nodig. Daarom zat ze tegenover me, daarom had ze willen afspreken.

‘Moet je het meteen hebben?’ vroeg ik. ‘Misschien kan ik–’

‘O nee!’ Freya schudde haar hoofd, haar golvende haar deinde mee. ‘O nee, lieverd, dat bedoel ik niet. Ik wil geen geld lenen, ik heb al schulden genoeg. Maar ik dacht, misschien kan jij me helpen met mijn side hustle?’

‘Side hustle?’

Ik moet Freya een paar tellen lang volkomen onnozel hebben aangekeken voor ze zich opnieuw over het tafeltje naar me

toe boog. Dit keer keek ze samenzweerderig. ‘Ik heb begrepen dat jij de nodige ervaring hebt?’

Ik schrok. Wist ze van mijn beleggingen? Had ze de notificaties van mijn app gezien net, toen ik haar die foto’s van Lola en mijn tuin toonde? Nee, natuurlijk niet – mijn vermeende side hustle was, blijkbaar, de hele reden geweest dat ze me had willen zien, maar ik had niemand over mijn succes op Matador verteld. Of wel?

Toen wist ik het weer. ‘O,’ zei ik. ‘Rosa –’

Freya knikte. ‘Haar neefje heeft een tijdje stage gelopen bij Brandfighters en sindsdien appen we weleens. Ze zei dat ze jou was tegengekomen en vertelde waar je mee bezig bent, ik hoop dat je het niet erg vindt. Ik dacht, ik moet je eerst even zien, eerst even goed bijpraten voor ik meteen om tips kom vragen’ – ze knipoogde, en ik probeerde me te herinneren wat ik in godsnaam tegen Rosa gezegd had.

De buitensportwinkel. Ik had haar pas herkend bij de kassa en het had zelfs heel even geduurd voor ik op haar naam kwam: hoewel we een paar jaar bij elkaar in de klas hadden gezeten waren we nooit vriendinnen geweest. Rosa had ondertussen glimlachend staan knikken naar de tent die ik stond af te rekenen, een nogal uitgebreid geval waarvan de onderdelen over drie legergroene zakken verpakt zaten.

‘Gaaf ding, hé,’ zei ze.

Het stomme is: ik was helemaal niet van plan geweest die tent daar te kopen. Ik wilde hem alleen even zien voor ik hem zou bestellen in de webwinkel die volgens de meeste vergelijkingssites de laagste prijs vroeg, maar het meisje dat me hielp deed dat met zoveel inzet en interesse – ze vroeg waar ik de tent voor gebruiken ging, en of ik lang op één plek wilde staan of hem juist makkelijk op en af moest kunnen

bouwen – dat ik het niet over mijn hart kon verkrijgen haar zomaar achter te laten. Wie weet kreeg ze commissie voor ieder product dat ze verkocht. En dus rekende ik die middag negenhonderdveertig euro voor een tent af. Ik weet het, een nogal groot bedrag, maar dit merk was aanbevolen door BushcraftBonnie zelf in haar laatste vlog. Niet voor het eerst had die betoogd dat je bij een eventuele evacuatie niet op de veldbedjes in gymzalen moest willen zijn aangewezen. ‘Ze stelen je spullen,’ zei Bonnie, cargosshorts en vissersvest, haar handen streng in haar zij gezet – toch had ik het gevoel dat ik mijn aankoop bij Rosa diende te verantwoorden. Nee, ze had nergens naar gevraagd. ‘Gaaf ding, hé,’ zei ze alleen maar, maar wat ik hoorde was: duur ding. Buitengewoon duur ding, voor die vrouw in haar joggingbroek en haveloze regenjas (en liep ze op school niet jarenlang met diezelfde, tot op de draad versleten roze rugtas?), en dus zei ik: ‘Meevallertje,’ waarop Rosa’s gezicht openbrak.

‘Side hustle?’ had ze gefluisterd, en ze had er net zo samenzweerderig bij gekeken als Freya nu deed.

‘Weet je,’ zei die. ‘Ik vind het zelf dus nogal tegenvallen. Het is in elk geval niet zo makkelijk als ze het allemaal doen lijken.’

‘Ze?’

‘Online, bedoel ik. Al die figuren. Ik heb een seminar gevolgd bij MissBusiness, een tip van Rosa.’

Ze pauzeerde even en keek me verwachtingsvol aan. Maar ik had geen idee wie of wat MissBusiness was.

‘Ik heb wel het idee dat ik m’n niche gevonden heb. Ik heb styling altijd leuk gevonden, volgens mij is mijn aanbod aantrekkelijk en uniek. Maar m’n site ziet er gewoon niet zo goed uit als ik hem met andere vergelijk. Ik trek ook lang niet

zoveel bezoekers als zou moeten, als ik mijn passief inkomen echt wil laten groeien heb ik veel meer klanten nodig.'

Langzaam begon ik te begrijpen waar Freya het over had. Haar taal verraadde haar. Niche, aanbod, passief inkomen; het waren termen die ik kende uit de YouTube-reclames die ik voorgeschoteld kreeg nadat ik Matador net was gaan gebruiken. Wilde ik in die tijd het nieuwe vlog van BushcraftBonnie zien of een algemenere tutorial over vuur maken met een vergrootglas, dan bestond het gesponsorde voorprogramma voornamelijk uit blonde jongens die me vertelden dat ze Wall Street verslagen hadden. Ze hadden cursussen in de aanbieding waarmee ik net zo goed als zij kon worden; de meesten van hen lieten zich, gelukkig, na 5, 4, 3, 2 seconden wegstappen met de skipbutton. Maar soms kreeg ik ook een vrouw voorgeschoteld. Niet MissBusiness, maar een opgeruimd meisje dat verkondigde dat ze nooit meer voor een baas wilde werken; uit nieuwsgierigheid had ik haar wervingsvideo een keer helemaal uitgezeten. Ook het meisje bood cursussen aan, al was ze geen trader. Ze deed iets met webwinkels, leek het, maar dat zei ze niet, in plaats daarvan had ze het over haar 'niche'. Over haar site, en over haar aanbod, dat uniek en aantrekkelijk was.

'Heb je een webwinkel?' vroeg ik, en Freya's gezicht betrok, verraadde zowel afkeer als verbazing. Vlug probeerde ik mezelf te corrigeren: 'Ship je, bedoel ik' – maar opnieuw keek Freya moeilijk en ik groef in mijn geheugen naar het juiste jargon, de juiste eufemismen.

'Heb je een eigen business?'

Freya knikte. 'Ja. En jij ook, toch?'

Rosa had het verkeerd begrepen. Ze had het over een side hustle gehad en om ervan af te zijn had ik geknikt – wat dat

betekende mocht ze zelf bedenken. Nu had ik spijt dat ik haar die carte blanche verschaft had.

‘Ik weet niet of ik het zo zou noemen,’ zei ik, en voor Freya kon informeren hoe ik het dan wél zou noemen – ik was nog steeds bang dat ze mijn werkelijke side hustle zou afkeuren, zij het wel iets minder bang dan daarvoor misschien, want dropshippers leken me nu ook niet bepaald mee te dingen naar de Nobelprijs voor Vrede – vroeg ik: ‘Maar wat is jouw niche dan precies?’

Freya liet me wat filmpjes zien die ze gemaakt had. Ik besefte dat ik een deel ervan die afgelopen dagen al eens voorbij had zien komen op mijn tijdlijn, al had ik toen niet doorgehad dat Freya de vergulde armbandjes die ze omhooghield te kóóp aanbood. Bedeltjes van dieren: olifantjes, lieveheersbeestjes, een kuikentje dat net uit het ei kwam, een stukje eierschaal als sombrero. Het oogde niet bepaald niche, deze sieraden, maar in Freya’s nieuwe taal stond niche niet per se voor zeldzaam, eerder betekende het: specialisatie. Het was, als webwinkleigenaar (nee: als ondernemer), belangrijk om je toe te leggen op één product (nee: op één aanbod), zodat je ‘jouw deel van de markt’ kon ‘controleren’. Dat predikte MissBusiness althans, en Freya had zevenhonderdvijftig euro betaald voor een middag met haar in de vergaderruimte van een snelweghotel, inclusief lunch en afsluitende netwerkbörrel. Op die dag had Freya twee medecursisten leren kennen bij het soepbuffet, vertelde ze: ‘Maar zij...’ – ze zuchtte. ‘Zij kiezen maar geen niche. Lorie verkoopt sportkleding en Samia badkameraccessoires, maar dat is gewoon te breed als je het mij vraagt.’ Deze Lorie en Samia baseerden hun aanbod bovendien direct op dat van Chinese webwinkels, zei Freya en ze rolde nog net niet met haar ogen: ‘Misschien

is het een generatieding?’ Ze hadden hun koopwaar niet in huis, pas wanneer iemand iets aanklikte op hun sites bestelden zij de desbetreffende legging of zeepdispenser op AliExpress of Temu, om die dan weer door te shippen naar hun eigen klant met een paar euro winst. ‘Dat spul is weinig koosjer,’ oordeelde mijn vriendin. ‘En ik vind die manier van werken ook te makkelijk. Niet helemaal eerlijk, of zo’ – ik voelde iets opvlammen in mijn borst. Opluchting, geloof ik, en een zweem van trots. Zij had tenminste vóorraad, legde Freya uit. Tweehonderdvijftig armbandjes van een Taiwanese leverancier, maar ze had er de afgelopen weken nog maar negentien verkocht, lang niet genoeg om haar investeringen terug te verdienen: de cursus, haar voorraad – je arbeidsuren, dacht ik, maar dat zei ik niet.

‘Ze heet eigenlijk Jacqueline.’

‘Wie?’

‘MissBusiness, ik heb haar een dm gestuurd en gevraagd om tips. Ze had gezegd dat dat altijd mocht. Ze schreef terug dat ik niet zichtbaar genoeg ben, maar ik heb al negen reels gemaakt en genereer alleen maar minder views, ook wanneer ik mijn aanbod integreer met andere content...’ (toen ik later die dag Freya’s reels bekeek zag ik hoe ze Bobbie in de die-rentuin een olifant aanwees en zo een bruggetje sloeg naar haar koopwaar, nu twee bedeltjes voor de prijs van één: ‘en wat doet de olifant?’). ‘Maar jij,’ zei ze en ze keek peinzend, ‘jij bent helemaal niet zo zichtbaar, of gebruik je een ander account voor je side hustle?’

Ik schudde m’n hoofd. ‘Ik heb een ander sóort side hustle,’ begon ik voorzichtig. ‘Niet echt een business.’

Ik kon er nog onderuit, op dat moment. Ik had Freya kunnen wijsmaken dat het allemaal één groot misverstand was,

dat mijn freelancepraktijk ontzettend goed liep, het geld stroomde binnen, en ik, gekkerd die ik was, had gedacht dat Rosa dááaraan refereerde in de buitensportwinkel.

‘Ik wil wel een keer naar je site kijken,’ zei ik in plaats daarvan. ‘Ik weet het een en ander over design, natuurlijk.’

‘Echt?’

Ik knikte beneveld van opluchting en Freya zei: ‘Dat zou geweldig zijn!’ maar toen vroeg ze alsnog: ‘Maar wat heb jij dan precies voor side hustle? Of zijn dat je freelanceklussen?’

De vraag was te concreet, te gericht. Als ik nu opnieuw knikte zou ik Freya gewoonweg misleiden. Zij zou me geloven, onze wegen zouden scheiden, misschien zou ik haar nog wat tips mailen om haar site te verbeteren. En ik zou niet met mezelf kunnen leven. Want ik zou liegen, en nog wel tegen de vrouw die mijn leven gered had. Bovendien zou Freya’s geldnood niet worden opgelost. Als ik het zo hoorde was het vooral MissBusiness zelf die beter werd van haar cursussen. Haar seminars waren haar side hustle, niet haar webshops, want als er daadwerkelijk geld te verdienen viel met het rondpompen van bamboe zeepbakjes over allerhande continenten, waarom gaf Jacqueline die cursussen dan nog? Nee, Freya’s vergulde olifantjes gingen haar helemaal niets opleveren, vreesde ik. Ze had me nodig, misschien wel meer dan ze zelf doorhad, en ik, ik zou haar helpen, zoals zij mij al die jaren geleden geholpen had.

‘Ik heb dit,’ zei ik, en ik haalde m’n telefoon uit m’n kontzak.